

Handläggare: Gunilla Schedin
Telefon: 508 09 015

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS - remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Annette Luengo
t.f. stadsdelsdirektör

Siw Lideståhl
avdelningschef

Sammanfattning

I Stockholms stad införs vid halvårsskiftet valfrihetssystem inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Detta innebär att den som beviljas LSS-insatser kan välja utförare. För att utöka utbudet av utförare föreslås att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att genomföra upphandlingar av boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse utanför det egna hemmet i enlighet med den nya valfrihetslagen (LOV).

Förvaltningen är positiv till förslaget. Det är viktigt att socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen tillförs resurser för att aktivt arbeta för att så många leverantörer som möjligt ska teckna avtal med staden och därmed skapa en reell valfrihet för den enskilde.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från samtliga stadsdelsnämnder samt från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsens handikappråd med anledning av ett förslag från stadsledningskontoret om anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade). Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 1 juli 2009.

Ärendet

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut införs den 1 juli valfrihetssystem inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Detta innebär att den som beviljas en insats enligt LSS kan välja utförare bland de verksamheter som omfattas av valfrihetssystemet.

Den 1 januari 2009 trädde en ny lag, LOV (lag om valfrihet), i kraft. Den nya lagen är ett alternativ till LOU (lag om offentlig upphandling) och kan tillämpas bl.a. inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Såväl privata företag som ideella organisationer kan ansöka om att bli godkända som leverantörer.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

För att utöka utbudet av verksamheter inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning föreslår stadsledningskontoret att upphandlingar av enskilt drivna verksamheter vad gäller boende och daglig verksamhet ska göras i enlighet med LOV. Vid kontakt med stadsledningskontoret har framkommit att den föreslagna upphandlingen även ska omfatta korttidsvistelse utanför det egna hemmet. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslås ansvara för att genomföra upphandlingarna, godkänna leverantörer och förvalta de avtal som tecknas.

Den nya lagen innebär inga förändringar i stadens arbete med verksamhet i egen regi och entreprenader. Dessa verksamhetsformer behöver inte ansöka om att bli godkända enligt LOV utan kommer automatiskt att omfattas av stadens valfrihetssystem.

Organisation och ansvarsfördelning

Stadsledningskontoret anser att beslut om ersättning till utförarna och eventuella ändringar i t.ex. kvalitetskrav bör fattas i samband med beslut om stadens budget. De pengnivåer kommunfullmäktige beslutar om gäller i alla verksamheter, oavsett drifts- och upphandlingsform. Mindre ändringar av avtalsvillkor och kvalitetskrav bör kunna beslutas av socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens direktör inom

ramen för det ansvar kommunfullmäktige föreslås ge socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden vad gäller LOV-upphandlingar.

Ickevalsalternativ

LOV kräver att kommunen har ett konkurrensneutralt ickevalsalternativ för det fall den enskilde inte kan eller vill välja utförare. Stadsledningskontoret föreslår att ickevalsalternativet utses enligt närhetsprincipen, d.v.s. det boende/den dagliga verksamhet/korttidsvistelse utanför det egna hemmet som ligger närmast den enskildes nuvarande bostad och som svarar mot den enskildes behov bör vara ickevalsalternativ, oavsett regiform.

Kvalitetskrav

Övergången till ett valfrihetssystem enligt LOV medför i sig inga förändringar i stadens kravnivåer jämfört med när upphandling sker enligt LOU. I samband med att förfrågningsunderlag tas fram inför LOV-annonsering kan dock vissa justeringar behöva göras för att förenkla ansökningsprocessen. Det kan t.ex. gälla utbildningsnivåer för personal eller tekniska krav på dokumentation.

Godkännandeprocess

En av intentionerna i LOV är att ge leverantörer större möjlighet att komma in på marknaden när de själva vill och inte behöva vänta på en upphandling enligt LOU. Stadsledningskontoret föreslår att beslut om godkännande av nya leverantörer ska fattas vid minst fyra tillfällen per år.

Prövningen av ansökningarna enligt LOV görs enligt samma principer som vid LOU-upphandlingar, med undantag av att ingen värdering i enlighet med utvärderingskriterier görs. Om leverantören lever upp till stadens krav och bedöms kunna utföra tjänsten i enlighet med vad som efterfrågas i förfrågningsunderlaget ska leverantören godkännas och avtal tecknas.

Avtalstider

Stadsledningskontoret föreslår att avtalstiden sätts till ett år med möjlighet till förlängning ett år i taget sammanlagt i maximalt 3 år, utan att en ny ansökan behöver lämnas in.

Uppföljning och hävning av avtal

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslås få i uppdrag att följa upp avtalen. Uppföljningen bör utvecklas, bl.a. vad gäller verktyg för att bedöma utförarnas kompetens och erfarenhet. Stadsdelsnämnderna har, genom sin uppföljning på

individnivå, en viktig roll i detta sammanhang och behöver utveckla sitt samarbete så att brister som upptäcks sprids till alla berörda för fördjupade kontroller.

I samband med uppföljning av avtalen bör särskilt de utförare som inte har haft några kunder under en längre tid bevakas och tillfrågas om de önskar kvarstå som leverantörer.

Behov av systemstöd

Den myndighet som tillämpar LOV måste annonsera löpande på en nationell webb-plats för valfrihetssystem. Kammarkollegiet har utvecklat en databas för detta ändamål. Annonserna länkas till den upphandlande myndighetens webbplats, där förfrågningsunderlag och eventuellt annat material ska finnas att tillgå. Detta kan lösas inom ramen för stadens ordinarie arbete med stockholm webb.

En av de större förändringar som inträder vid tillämpning av LOV är att staden kommer att ha en mängd leverantörer med olika avtalstider. För att veta vilka leverantörer som finns, när avtal löper ut och när de behöver förlängas, krävs ett administrativt stöd. Utvecklingen av ett sådant system pågår inom stadsledningskontoret.

Information och kommunikation

Staden tillämpar idag valfrihet inom andra verksamhetsområden och det finns redan nu informationskanaler, t.ex. ”Jämför service” på stadens hemsida. Den information som kommer att publiceras där och som lämnas till den enskilde torde uppfylla de krav som den nya lagen ställer på information. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden föreslås få ansvar för att uppdatera informationen när nya utförare kommer in i eller går ur systemet.

Information till de utförare som är intresserad av att erbjuda sina tjänster inom ramen för LOV kommer i första hand att lämnas genom annonsering i kammarkollegiets databas. Information bör också finnas på stadens hemsida.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kanslistaben på uppdrag av vuxenavdelningen beställare.

Förvaltningens synpunkter

Som framgår av remisshandlingarna svarar socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden redan idag för att upphandla de för staden gemensamma ramavtal som finns inom bl.a. omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Det är därför

naturligt att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden även får i uppdrag att ansvara för stadens LOV-upphandlingar av boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse utanför det egna hemmet.

Personer med funktionsnedsättning är en heterogen grupp där behov och förutsättningar skiljer sig mycket enskilda personer emellan. Det är därför viktigt att det finns ett brett utbud av utförare både när det gäller boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse utanför det egna hemmet för att kunna tillgodose de skiftande behov som finns bland dessa personer.

Det finns personer med så grava funktionsnedsättningar och speciella behov bl.a. till följd av hjärnskador eller neuropsykiatriska funktionshinder att utbudet av vårdgivare idag är mycket begränsat. Dessa vårdgivare ligger idag, på grund av den begränsade konkurrensen, på en betydligt högre prisnivå än vad LSS-pengen ger och det är realistiskt att tro att dessa vårdgivare sannolikt inte kommer att gå in i pengsystemet. Förvaltningen vill i det sammanhanget framhålla vikten av att socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen tillförs resurser som gör det möjligt att aktivt arbeta för att så många leverantörer som möjligt ska teckna avtal med staden och att den centrala förmedlingsgruppen avlastar biståndshandläggarna som var tänkt i det ursprungliga förslaget.

Förvaltningen har inget att invända mot förslaget om att godkännande av nya leverantörer ska göras vid minst fyra tillfällen per år. Förvaltningen ser däremot en viss risk med förslaget om att nya avtal ska tecknas för endast ett år i taget och befärrar att flera av de leverantörer som kommer att godkännas väljer att gå ur systemet redan efter ett år. Det innebär otrygghet för den enskilde och det är troligt att den enskilde leverantören i det läget kommer att kräva en högre ersättning av kommunen. När det handlar om boende gäller kvarboendeprincipen. Personen ska inte behöva flytta, vilket innebär att man från kommunens sida mer eller mindre tvingas sluta ett individuellt avtal med den leverantör som inte längre vill ingå i LOV-systemet med risk för ökade kostnader.

Som framgår av remisshandlingarna föreslås att respektive nämnd även i fortsättningen ska ansvara för entreprenadupphandling enligt LOU och att stadsledningskontoret ska få i uppdrag att utarbeta en checklista för upphandlingsarbetet. Förvaltningen är angelägen om att arbetet med att ta fram checklistor för stadsdelsnämndernas entreprenadupphandlingar påskyndas.

Förvaltningen anser att en bra lösning skulle vara att staden tar ett gemensamt grepp om alla kommande entreprenadupphandlingar inom området i likhet med vad som görs inom äldreomsorgens område. I och med att staden inför gemensamma kvalitetskriterier och att pengarna är givna skulle detta effektivisera upphandlingarna och säkerställa likartade bedömningar av anbuderna.

För att kunna göra jämförelser mellan olika aktörers tjänster är det viktigt att uppföljning av de avtal som staden tecknar i enlighet med den nya lagen och uppföljningen av entreprenadavtal och egenregiverksamhet görs på ett likartat sätt. Det är också viktigt att uppföljningsresultat, resultat av brukarenkäter och liknande finns tillgängliga på stadens webbplats och i övrigt presenteras på ett sätt som gör att brukaren lätt kan hålla sig informerad om kvaliteten på de tjänster som erbjuds oavsett i vilken regi verksamheten bedrivs.

Bilaga

Remisshandlingar.